

Rekabet Kurumu Başkanlığından,
REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2003-4-159 (Devralma)
Karar Sayısı : 04-17/125-27
Karar Tarihi : 26.2.2004

A- TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Mustafa PARLAK
Üyeler : Tuncay SONGÖR, R. Müfit SONBAY,
Prof. Dr. Zühtü AYTAÇ, Rıfki ÜNAL, Prof. Dr. Nurettin
KALDIRIMCI, M. Sıraç ASLAN, Süreyya ÇAKIN

B- RAPORTÖRLER : M. Haluk ARI, Hatice AKKAYA

**C- BİLDİRİMDE
BULUNAN**

: Marport Liman İşletmeleri Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Temsilcisi: Prof. Dr. Arif ESİN
Akaretler Sıraevleri S. Seba Cd. No:35
Beşiktaş/İstanbul

D- TARAFLAR

- : - Marport Liman İşletmeleri Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Liman Cd. No:38 Arkas Binası Alsancak/İzmir
- Lucien ARKAS
Liman Cd. No:38 Arkas Binası Alsancak/İzmir
- Diane KIZILIRMAK
Kasap Sk. Arkas Binası No:2 Esentepe/İstanbul
- Arkas Holding A.Ş.
Kasap Sk. Arkas Binası No:2 Esentepe/İstanbul
- Galata Liman İşletmeleri A.Ş.
Liman Cd. No:38 Arkas Binası Alsancak/İzmir
- Limar Liman ve Gemi İşletmeleri A.Ş.
Kasap Sk. Arkas Binası No:2 Esentepe/İstanbul
- Soyak Holding A.Ş.
Büyükdere Cd. Soyak Binası No:38 Mecidiyeköy/İstanbul

E- DOSYA KONUSU: Marport Liman İşletmeleri Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Lucien ARKAS, Diane KIZILIRMAK, Arkas Holding A.Ş., Galata Liman
İşletmeleri A.Ş. ve Limar Liman ve Gemi İşletmeleri A.Ş. (Arkas Grubu)

04-17/125-27

tarafından, Soyak Holding A.Ş. bünyesindeki Soyak Hazır Beton Sanayi ve Ticaret A.Ş. (Soyak Hazır Beton)'nin tüm hisselerinin devralınması işlemine izin verilmesi talebi.

F- DOSYA EVRELERİ: Konuya ilişkin bildirim Kurum kayıtlarına en son 28.1.2004 tarih, 439 sayı ile girmiş olup, inceleme devam ederken Arkas Grubu iştiraklerinden Belde Liman İşletmeleri ve Depoculuk A.Ş.'nin ortağı Northern Capital Holding B.V. devralma işlemi değerlendirilirken dikkate alınması talebiyle Kurum kayıtlarına 9.1.2004 tarih ve 96 sayı ile intikal eden bir başvuruda bulunmuştur.

4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 7. maddesi ile 1997/1 sayılı Rekabet Kurulundan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ'in ilgili hükümleri uyarınca düzenlenen 12.2.2004 tarih, 2003-4-159/Öİ-04-MHA sayılı Devralma Ön İnceleme Raporu 16.2.2004 tarih, REK.0.08.00.00/43 sayılı Başkanlık önergesi ile 04/17 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

G- RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili Rapor'da, bildirim konusu işlemin, tarafların sahip olduğu toplam pazar payı ve ciroları yönüyle, 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında izne tabi bir işlem olduğu, ancak anılan işlem sonucunda rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmadığı, bu nedenle bildirim konusu devralma işlemine izin verilmesi gerektiği görüşü ifade edilmiştir.

H- İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

H.1. İlgili Pazar

H.1.1. İlgili Ürün Pazarı: Tarafların faaliyet alanları dikkate alınarak, ilgili ürün pazarı "Konteyner Elleçlemeye Yönelik Liman İşletmeciliği Hizmetleri Pazarı" olarak tespit edilmiştir.

H.1.2. İlgili Coğrafi Pazar: Başvuru konusu çerçevesinde ilgili coğrafi pazar, "Türkiye Cumhuriyeti sınırları" olarak belirlenmiştir.

H.2. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

Bildirimin konusu, Arkas Grubu tarafından, Soyak Hazır Beton'un tüm hisselerinin devralınması işlemine izin verilmesi talebinden ibarettir.

Konuya ilişkin olarak Northern Capital Holding B.V. (Northern Capital)'nin yapmış olduğu başvuruda Arkas Grubu'nun liman işletmeciliği pazarında hakim durumda olduğu, bu nedenle söz konusu işleme izin verilmemesi gerektiği, Arkas Grubu'nun Türkiye'nin en önemli liman projelerinden biri olan Belde Limanı projesini kasıtlı olarak geciktirdiği ve amacının tekel oluşturmak olduğu ifade edilmiştir.

Söz konusu işlem, Soyak Hazır Beton'un kontrolünde değişiklik yaratması nedeniyle, 1997/1 sayılı Tebliğ'in birleşme ve devralma sayılan hallerin belirlendiği 2. maddesinin (b) bendinde, "Herhangi bir teşebbüsün ya da kişinin diğer bir teşebbüsün mal varlığını yahut ortaklık paylarının tümünü veya bir kısmını ya da kendisine yönetimde hak sahibi olma yetkisi veren araçları devralması veya kontrol etmesi" olarak tanımlanan bir devralmadır.

Anılan Tebliğ'in 1998/2 sayılı Tebliğ ile değişik 4. maddesinde yer alan, "birleşme veya devralmayı gerçekleştiren teşebbüslerin ülkenin tamamında veya bir bölümünde ilgili ürün piyasasında, toplam pazar paylarının, piyasanın%25'ini aşması halinde veya bu oranı aşmasa bile toplam cirolarının yirmibeş trilyon Türk Lirası'nı aşması halinde Rekabet Kurulundan izin almaları zorunludur." hükmü ile izne tabi birleşme ve devralmalara pazar payı ve ciro eşiği getirilmiştir.

Dosya mevcudu bilgilere göre tarafların toplam ciroları ve pazar payları 1997/1 sayılı Tebliğ'de belirtilen eşiği aştığından, anılan devralma işlemi Kurulun iznine tabidir.

4054 sayılı Kanun'un "Birleşme veya Devralma" başlıklı 7. maddesi, "Bir ya da birden fazla teşebbüsün hakim durum yaratmaya veya hakim durumlarını daha da güçlendirmeye yönelik olarak, ülkenin bütünü yahut bir kısmında herhangi bir mal veya hizmet piyasasındaki rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğuracak şekilde birleşmeleri veya herhangi bir teşebbüsün ya da kişinin diğer bir teşebbüsün malvarlığını yahut ortaklık paylarının tümünü veya bir kısmını ya da kendisine yönetimde hak sahibi olma yetkisi veren araçları miras yoluyla iktisap durumu hariç olmak üzere devralması hukuka aykırı ve yasaktır" şeklindeki hükümlerle hakim durum yaratma veya mevcut hakim durumu güçlendirme neticesini verebilecek devralma işlemlerini yasaklamıştır.

Bildirime konu işlem bakımından değerlendirme gerek işlemde birinci derecede etkilenen Marmara Bölgesi gerekse Türkiye pazarı dikkate alınarak yapılmıştır. İnceleme konusu açısından bakıldığında Marmara Bölgesindeki mevcut kapasitenin 1.750.000 TEU olduğu ve 2002 yılında elleçlenen miktarın ise 1.023.148 TEU olduğu görülmektedir. Arkas Grubu, Marmara Bölgesinde mevcut kapasite açısından %...ve Soyak Hazır Beton ise %... pazar payına sahiptir. 2002 yılı itibarıyla elleçlenen konteyner bakımından ise Arkas Grubu'nun %... ve Soyak Hazır Beton'un %... pazar payı bulunmaktadır. Böylece devralma işlemi sonrasında Arkas Grubu'nun toplam pazar payı kapasite açısından %... ve elleçlenen konteyner bakımından ise %...olacaktır. Bu devralma işlemi neticesinde ulaşacağı pazar payı ile Arkas Grubu Ambarlı limanındaki lider konumunu güçlendirmektedir. Ancak devralınan Soyak Hazır Beton'un pazar payının bölgedeki diğer teşebbüsler ve Arkas Grubuna oranla oldukça düşük olması nedeniyle, rekabetin önemli ölçüde azalmasına yol açacak nitelikte bir işlem söz konusu değildir.

04-17/125-27

Yukarıda belirtilen pazar payları ile Arkas Grubu'nun konteyner elleçleme pazarında Marmara Bölgesi'nde lider konumda bulunmasına karşın bu durumun 4054 sayılı Kanun anlamında hakim durum olarak nitelendirilemeyeceği kanaatine varılmıştır. Zira Marmara Bölgesi'ndeki mevcut kapasite ile 2002 yılında elleçlenen konteyner rakamları arasında Arkas Grubu lehine görülen farkın başlıca nedeni 200.000 TEU kapasiteye sahip Tekirdağ Akport Limanının ancak 2003 yılı sonu itibarıyla faaliyete geçmiş olmasıdır. Akport Limanı, İstanbul'a ve özellikle Ambarlı Limanı'na yakınlığı ve konteyner limanları için çok önemli olan teknolojik altyapı bakımından yeni sistemlerle donatılmış olması nedeniyle Ambarlı Limanı'nın bölgedeki en önemli alternatifidir. Bunun dışında Arkas Grubu'nun terminallerinde kapasite kullanım oranı üst sınırdaki iken bölgede kapasitenin altında çalışan limanlar bulunmaktadır. Bu koşullar dikkate alındığında, Arkas Grubu açısından, 4054 sayılı Kanun'da hakim durumun unsurları arasında sayılan rakiplerinden ve müşterilerinden bağımsız olarak hareket etme koşulunun gerçekleşmediği anlaşılmıştır.

Öte yandan konteyner taşımacılığı söz konusu olduğunda uzak limanlar dahi birbirine alternatif oluşturabilmektedir. Bu nedenle de başta İzmir Limanı olmak üzere Türkiye'deki diğer limanlar da değerlendirilmede dikkate alınmalıdır. Özellikle demiryolu bağlantısı olan Mersin, İzmir gibi limanlar konteynerle gelen yükün ülke içinde diğer bölgelere taşınması veya ihracatçıların ürünlerini limanlara göndermeleri açısından büyük avantaja sahiptir. Nitekim tüm Türkiye dikkate alındığında Arkas Grubu'nun devralma işleminden sonra pazar payı mevcut kapasite bakımından %... ve 2002 yılında elleçlenen konteyner bakımından ise %...olmaktadır.

Değerlendirmede dikkate alınan bir başka nokta ise, Northern Capital'in başvurusunda belirtilen Arkas Grubu'nun Belde Limanı'ndaki ortaklığının devralma işlemine etkisidir. Dosya mevcudu bilgilerden, Arkas Grubu'nun Belde Limanı'nın yapımı için kurulmuş olan Belde Liman İşletmeleri ve Depoculuk A.Ş. unvanlı teşebbüste ortaklığı bulunduğu, söz konusu şirketin sahipliği ile ilgili olarak taraflar arasında uyuşmazlık çıkmış olduğu, konunun adli yargıya intikal ettiği ve halen mezkur şirketin yönetiminin kayyuma devredildiği anlaşılmıştır. Belde limanı Marmara bölgesinde önemli bir unsur olmakla birlikte, söz konusu şirketin hukuki durumunun belirsizliği, halihazırda durmuş olan yatırımın tamamlanıp tamamlanamayacağı yönünden de belirsizliğe yol açmaktadır.

Sonuç olarak bildirim konusu devralma işlemi ile Arkas Grubu'nun pazar payında bir miktar artış olmakla birlikte, Marmara Bölgesi'nde mevcut kapasitenin talebin üzerinde olması, konum, teknik donanım ve kapasite olarak anılan bölgede Ambarlı Limanı'na önemli bir alternatif olan Akport Limanı'nın faaliyete başlaması ve konteyner taşımacılığı söz konusu olduğunda özellikle demiryolu bağlantıları ve yüksek kapasiteleri dolayısıyla başta İzmir, Mersin gibi Türkiye'deki bölge dışı limanların dahi alternatif olabilmesi dikkate alındığında, işlem sonucunda rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmadığı kanaatine ulaşılmıştır.

04-17/125-27

I- SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre; Arkas Grubu tarafından Soyak Hazır Beton Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin hisselerinin devralınması işleminin tarafların sahip olduğu toplam pazar payı ve ciroları yönüyle, 1997/1 sayılı Rekabet Kurulundan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ kapsamında izne tabi bir işlem olduğuna; bununla birlikte, bu işlemin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi anlamında hakim durum yaratan veya mevcut bir hakim durumu güçlendiren ve bunun sonucunda ülkenin bütünü yahut bir kısmında ilgili piyasalardaki rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğuran nitelikte olmadığına, dolayısıyla bildirim konusu devralmaya izin verilmesine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.